

MESEKIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Ordon, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Epi-
törmesterek Szövetsége hivatalos lap-
ja. Egyesülve a timisoarai „Az Ipa-
ros”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

„Tiszteld a tisztos
ipart!”

Intre ortodoxi și eretici

de PAUL RAYNAUD

Fost ministru de Finanțe al Franței

Conflictul principal al situației economice din prezent este simbolizat de războiul monetelor. Într'adevăr, dacă privim monetele mondiale observăm că situația lor este împărțită în patru grupuri: insula blocului aur; grupa monetelor care teoretic mențin etalonul aur, ținut aproape într-o cămășe de forță, ca marca și lireta; grupul format de cinci țări cu devalorizare cu mai puțin de 30 la sută și, în sfârșit, ultimul grup format din 35 de țări, care și-au devalorizat moneda cu peste 40 la sută. Aici se clasează Anglia, Statele Unite, Japonia și Chili.

Războiul monetelor constă că o țară își depreciază moneda sa pentru a dobândi, avantajul economic asupra celorlalte. Comerțianții caută să-și ia clienții concurenților lor. Când pentru a atrage turiștii Germania vinde totul cu jumătate de preț, când Japonia își devalorizează moneda cu 66 la sută, când Anglia spune Statelor Unite „moneta mea este prea ridicată în raport cu a voastră” iar America îi răspunde: „ba cătuși de puțin”, avem, de fapt, un război monetar.

Această situațiune încordată și plină de dramatism, pricinuită de războiul monetar, este privită în două chipuri de ortodoxii financiare și de așa numiții eretici, prin care mă socot și eu.

Ortodoxii spun, în fața acestui spectacol, că totul e nebunie, că dirijarea monetei este dăunătoare, producând dezordine intelectuală și confuzie de prețuri a valorilor. Ei mai adaugă vechea poveste a legilor naturale, care fiind deranjate din supremul lor destin au condus, din răsunare, la prezenta confuzie economică. După ortodoxii economiei mondiale leacul crizei se găsește printr-o stabilizare de urgență a monetei în legătură cu etalonul aur. Criza s'ar fi terminat dacă scăderea prețurilor n'ar fi fost dirijată, prețurile scăzute conducând la diminuarea producției. Căci pentru ortodoxii finanțelor supraproducția este blestemata autoare a crizei prin care trecem.

La această argumentație eretici ca mine răspund: „criza actuală nu este una ciclică și care se resoarbe în mod natural, cu timpul. Criza actuală este generală și catastrofală. Premizele liberalismului au devenit, mai mult ca oricând, ilogice. Scăderea salariilor și chiar dole-ul nu sunt decât efemere paleative.

Apoi, vremea noastră a creat un fenomen nou de care economiștii nu țin încă suficient seama. Acest fenomen nou constă în aceea că lumea contemporană și-a micșorat capacitățile de suferință. Salariații nu mai acceptă scăderea salariilor. Lucrătorii nu concep șomajul. Consumatorii nu mai înțeleg ca bogățiile pământului să fie nimice în timp ce populații întregi mor literalmente de foame.

Suferința nu mai este primită cu resemnarea și indolența de odinioară. Statele Unite, dacă nu și devalorizau moneda, ar fi ajuns, fără îndoielă, la o revoluție sângeroasă. Dar pretutindeni, nu numai acolo, popoarele se agită pentru o viață mai bună și pentru condiții mai umane. Marinarii englezi, ghandiștii Indiei, Americanii de Sud și chiar venirea lui Hitler sunt fenomene care dovedesc noul fapt de care economiștii prezentei trebuie să țină seama și anume: capaci-

A guzba kötött ipar elsenyved és életképtelenné válik.

Hagyjuk meg továbbra is problémának a tanoncproblémát

Időszerű megjegyzések arról, hogy hibáznak a munkakamarák akkor, amikor a tanonckérdésen keresztül akarják megoldani a munkanélküliség problémáját.

Nevetséges azt hinni, hogy a tanoncok nagy száma okozza a munkanélküliséget.

Írta: REINHART GYULA

A tanonckérdés problémájának megoldása a kézműipar fennmaradása és fejlődése szempontjából egyike a kisipar legégetőbb és legsürgősebb megoldandó kérdéseinek. Minél égetőbben sürgős azonban ennek a problémának megoldása, annál nagyobb óvatossággal kell a kérdéshez nyulnunk, mert egy esetleges elhibázott lépés sokkal nagyobb kárt okozhat mintha minden marad a régiben és a gyakorlati élet oldja meg, — mint ahogy az a múltban is történt, — a mindenkorli szükségyszerűség szerint ezt a problémát.

Egy bizonyos: óvakodnunk kell attól, hogy egyoldalúan, egy bizonyos szempontból nézzük és kezeljük ezt az ügyet.

A világért sem szabad eszmőznök felhasználunk a tanonckérdés megoldását más, idegen célok elérése érdekében

és a legkevésbé szabad a munkanélküliség megszüntetésének problémájával kapcsolatban kezelni a tanonckérdés óriási jelentőségű ügyét.

Mert miről is van tulajdonképpen szó? Ilyenkor, őszel, tél elején, mikor a munkanélküliség az idénymunkák befejeztékor a legnagyobb mérvű, a munkakamarák mindig előállanak azzal a siránkozással, hogy

a munkanélküliségnek az egyes iparosok által felvett tanoncok nagy száma az egyedüli oka.

Az óriási számban felvett tanoncok, — állapítják meg minden évben pontosan ilyenkor a munkakamarák, — 3—4 év múlva felszabadulnak, a munkások számát növelik, azok nem tudnak elhelyezkedni, kénytelenek olcsóbban áruba bocsátani munkaerejüket és kiszorítják állásaikból munkában levő idősebb társaikat.

Egyetlen árkánuma tehát a munkakamarák híte szerint a munkanélküliség megszüntetésének, hogy korlátozni kell a tanoncok számát

és minden eszközzel keresztül kell vinni, hogy csak az alkalmazott munkások száma arányában vehessenek fel a munkaadók iparos tanoncokat.

Természetesen nem hangoztatják a munkakamarák a fent ismertetett szempontokat ilyen nyíltan, hanem azt hozzák fel indokul, hogy a tanoncok minél jobb és minél tökéletesebb kiképzése érdekében kívánatos, hogy a mesterek minél kevesebb tanoncot alkalmazzanak, mert olyan üzembben, amelyben több a segéd, könnyebben tanul a tanonc, mert több alkalma nyílik az ipar teljes elsajátítására.

Ha a sok segéd és kevés tanonc elvét tökéletesen megvalósítanánk, az aradi Astra vagongyár kétezzer munkásához két-háromszáz tanonc tartása dukálna és ezek a tanoncok volnának a legkételetesebben kiképezve, mert hiszen melyik kisiparos teheti azt meg, hogy tíz-tizenöt segéd után mindössze egy tanoncot vegyen fel. A gyakorlatban mégis ennek éppen az ellenkezője igaz, mert

az említett vagongyárnak még negyven tanonca sincs és amikor ez a kevésszámú gyári tanonc felszabadul, egyetlen iparos műhelyében sem állja meg a helyét.

Ebben a tekintetben a gyárak még a segédekre sem gyakorolnak jó hatást, mert

a legkitűnőbb ipari munkás is, ha hosszabb ideig nagyobb üzembben dolgozik, egyoldalúvá válik és valóságilag elvesz a kézműipar részére,

amely nagyfokú sokoldalúságot és bizonyos önállóságot követel meg minden egyes munkástól. Ki ne tudná, hogy a nagy gyárakban senki sincs, aki a tanoncokkal foglalkozzék, míg a kisiparos műhelyében a tanonc magával a mesterrel dolgozik reggeltől estig és így maga a mester vezeti végig az egész munkameneten és

saját érdekében igyekszik tanoncát minél tökéletesebben kiképezni,

tatea de suferințe a populației mondiale este în descreștere.

Statele și conducătorii lor au avut a sege între a se spuna sau a demisiona în fața cerințelor poporului. Democrațiile și și dictaturile nu pot să ignoreze acest nou element. Consecința lui

a fost devalorizarea monetelor. Iar rezultatul devalorizării monetare constă în aceea că multe dintre țările care au adoptat această măsură se află astăzi în convalescență. Deprecierea monetei s'a dovedit a fi, un mijloc eficient de a activa pe terenul economic.

Csodákat produkál az angol autógyártás

325.000 új autót vásárolt idén Anglia lakossága, mert ötven százalékkal lett 3 esztendő folyamán olcsóbb az autó.

A velzi herceg múlt héten nyitotta meg az Olympia kiállítási csarnokban az idei angol autómobilkiállítást, amelynek területe 200.000 négyzetláb helyet foglal el.

A kritika a legnagyobb elragadtatással fogadja az angol autóipar pompás teljesítményeit és a lapok egyhangúan megállapítják, hogy a kiállítások rendezesítése óta soha nem fordult még elő, hogy ilyen kevés kritizálni és olyan sok dicsérni való lett volna, mint most. Megállapítják, hogy a szép kiállítás és jó technikai teljesítmény olcsósággal párosul. Egy olyan autó, amelyért három évvel ezelőtt még ezer fontot kellett fizetni, ma már csak 500-ba kerül és jó tulajdonságai azóta lényegesen megszaporodtak.

Az angol autóipar egyébként az utolsó esztendőben hallatlan lendületet mutat. 1935 első hónapjában átlagban 22 százalékkal több személyautót adtak el, mint a megelőző évben. Augusztusban az emelkedés 59 százalék volt. Ha különösebb esemény nem történt, az angol autóipar arra számít, hogy ebben az évben Anglia lakossága 325.000 új autót fog vásárolni.

FOGASZNAL.

- Mennyibe kerül a foghúzás?
- Fájdalom nélkül kétszáz lej.
- És fájdalommal?
- Fájdalommal nem húzok.
- Kár, az anyósom fogát kellene kihúzni.

„Tényleg nyomorúság van Romániában?”

Az Universul írja:

Vizsgáljuk meg, mi történik körülöttünk most, amikor mindenki válságról beszél. Fénylő gépkocsik, zsufolásig telt szórakozó helyek, egyik napról a másikra új villák, paloták emelkednek. Tényleg nyomorúság van Romániában? Amit látunk, az nem az előhaladás, de a pusztulás jele. Mindenekelőtt a jólét csak szűk körre van korlátozva, melyben azok élnek, akik a válságból hasznot húznak. Ezek mesterségesen változtatják meg a főváros és néhány vidéki város igazi képét. Ezt az építkezések sem szépítik. A befektetések ugyanis épp azért történnek, mert nem bíznak a holnapban. Nem bíznak a pénzben s addig akarják ezt befektetni, míg vásárló képessége van. Csupán annyit mondanak az építkezésekből, hogy a gyanus módon felhalmozott, eldugott pénz kikerül az első kezekből és ismét részt vesz a forgalomban. Az eldugott pénzek így vízszekerülnek a bankokba, hol 4.471 millió lei volt elhelyezve tavaly július hónapban, amely összeg 5.452 millió leire emelkedett folyó év július havában. Minden feltétel meg lehetne a javulásra, csak önzetlenségre s bocsúltes tekintélyre volna szükség a közügyek intézésében. Ezen az úton lehet csak elhárítani a válságot.

SZEGÉNY KISFIU.

Egy kisfiu az uccán keservesen sir. Egy jószívú uriaszony megszólítja:

— Miért sírsz, kisfiam?

A gyerek erre még jobban bömböl:

— A szüleim után szeretnék menni, de nincs pénzem.

— Szegény kisfiu, itt van húsz lej, menj a szüleidhez. Hol vannak ők?

— A moziban.

Nagy városrendezési terv Satumarén.

Satu-mare vezetősége a jövő év folyamán a csatorna- és vízvezeték-hálózat kiépítését végrehajtja. A munkálatokhoz szükséges hetvenmillió leit kölcsön útján szerzik meg. Nagyvállalatok részéről már érkeztek olyan ajánlatok, mely szerint ha járandók a vízvezeték, illetve csatornázást megépíteni, a város pedig a kivetett illetékekből fizesse meg a beruházott összeget. A városi tanács legutóbbi ülésén nagyszabású városrendezési tervet hagyott jóvá.

Örökre kitiltották a Bata-cipőt a jugoszláviai Ujvidékről

Az ujvidéki városi iparhatóság örökre megvonta az ujvidéki Bata-fiók iparengedélyét és 6000 dinár pénzbüntetésre ítélte a cipőizlet vezetőjét.

A szigorú eljárás oka, hogy a cég 12000 pár olcsó cipője egész sorozatát eredményezte a tragédiáknak az elkecsereedett ujvidéki cipészek között.

A jugoszláviai Ujvidék városi iparhatóságának egyik legutóbbi intézkedése élenként foglalkoztatja az ottani közvéleményt. Az iparhatóság megvonta a Bata cipőgyár ujvidéki elárusítóhelyének iparengedélyét és a gyárat örökre kitiltotta a város területéről.

Valószínű, hogy a hír nemzetközi viszonylatban is igen nagy feltűnést fog kelteni, mert a Bata-üzem terjeszkedése óta ez az első eset, hogy a hatalmas csehszlovákiai gyár alacsonyának nyilvánított áraival szemben ilyen erőlyes intézkedéssel védik meg a kisiparosokat.

Az intézkedés azzal az olcsó akcióval áll összefüggésben, amelynek keretében a gyár ujvidéki üzletében mintegy tizenkétezer pár cipőt adtak el meglepő olcsó árakon. Az olcsó árak miatt a közönség valóságosan megröhamosztotta az üzletet és két héten keresztül rendőröknek kellett gondoskodni a rend fenntartásáról.

A feltűnően olcsó árak súlyos incidenseket idéztek elő. Egy elkecsereedett cipész bezaratta az ujvidéki üzlethelyiség kirakatait, mert az olcsó árak miatt elvesztette hónapokra előre lekötött munkáját. Egy idős palánki cipész pedig felakasztotta magát. A cipésmesterek és alkalmazottak nagy tüntetőfelvonulást rendeztek Ujvidéken a Bata-gyár ellen, sőt küldöttségileg keresték fel Paunovics Szvetisláv bánt, akit tájékoztattak a helyzetről és erőlyes intézkedésért kérték.

Közben a Bata-üzlet kirakatait néhány nappal ezelőtt ismét bezaratta egy büntetett előéletű cipész, aki — saját állítása szerint — Bata olcsó árai miatt nem tudott visszatérni a mesterségéhez. Ez az ember is tettének elkövetése után öngyilkosságot kísérelt meg, hasba szurta magát és mindeddig nem gyógyult fel súlyos sebeitől.

A hatóság egy része helyeselte a cipészek állásponjtát, de a többség, főként a tisztviselőkörök azt hangoztatták, hogy jelenlegi fizetésük mellett segítséget jelent számukra az olcsó akció.

Az ujvidéki kereskedelmi és iparkamara természetesen az iparosság álláspontját tette magáévá és panasszal fordult a Bata-gyár ellen az iparhatósághoz, amely

a Bata cég ujvidéki fiókját örökre megfosztotta árusítási jogaitól és azt pénzbüntetésre is ítélte.

Az ujvidéki iparhatóság nem mindennapi döntésének szövegét alábbiakban közöljük:

„A noviszádi kereskedelmi és iparkamara által a Bata d. d. noviszádi elárusítóhelye ellen benyújtott feljelentés alapján, amelyben jogszabályon kívüljárás és a kiárusítás meghirdetése

miatt emeltek panaszt, a városi előjáróság, mit elsőfoku közigazgatási hatóság az 1935 október 7-ikén megtartott tárgyalás után a következő ítéletet hozza: Rukavina Iván noviszádi lakos, a Bata jugoszláv gummi- és cipőgyár részvénytársaság Borovó, cég noviszádi elárusítóhelyének üzletvezetője, huszonhétéves, római katolikus vallású, nő, vagyontalan, bünyös, mert szeptember hó végén a hatóságok engedélye nélkül üzlete felett reklámot függesztett ki, amely szerinti ötezer pár cipőt a kirakatban feltüntetett árnál ötven százalékkal olcsóbban kiárusított, ugyanilyen értelmű reklámmal közölt a lapokban és ezzel a közönséget arról győzte meg, hogy kiárusítást végez, amivel az ipartörvény 168-ik szakaszába ütköző kihágást követett el és ezért az előjáróság az ipartörvény 399-ik szakaszának 15-ik pontja első bekezdésének alapján.

hatezer dinár pénzbüntetésre ítélte,

az illetéktörvény 52-ik szakasza alapján a rendes, a tarifa 96-ik pontja szerinti illeték háromszorosának, háromezer dinárnak a megfizetésére kötelezi, kötelezi továbbá az illetéktörvény tarifájának 84-ik pontja alapján a 150 dináros bélyegilleték lerovására és végrehajtás terhe alatt meghagyja, hogy a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül fizesse be fenti összegeket ennél a hatóságnál. Egyben az ipartörvény 404. szakasza alkalmazásával eltávolítja az üzletvezetői állásából a Bata jugoszláv gummi- és cipőgyár Rt. Borovó, cég noviszádi elárusítóhelyénél. Egyidejűleg az ipartörvény 400-ik szakaszának 2-ik bekezdés 2-ik pontja alapján a Bata jugoszláv gummi- és cipőgyár Rt. Borovó elárusítóhely Noviszád cégtől örökre megvonják a működési engedélyt Noviszádon.

Behajthatatlanság esetén a büntetés husznapi elzárásra változtatható. A pénzbírságot az ipartörvény 406-ik szakaszának első bekezdése alapján az előjáróság útján a Dunabánsági szakoktatási alappára kell befizetni. Az ítélet ellen az elégedetlen fél a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül felebezhet a dunabánsági királyi bányai kormányzóság kereskedelem- és iparügyi osztályához. A felebezést ennél a hatóságnál kell benyújtani a hivatalos órák alatt szóban, vagy írásban, az illeték lerovása ellenében, továbbá 10 dináros bányási és 10 dináros városi okmánybélyegilleték lefizetése után.

Ujvidéken érthető érdeklődéssel tekintenek az ügy fejleményei elé.

CSAKHOGY EGY KIS BAJ VAN.

Az elvirulóban levő Malvin így szól Pemete urhoz:

— Nézd, Adolf, tíz év óta vagyok a menyasszonyod, azt hiszem, ideje volna már, hogy feleségül végy.

— Igazad van, fiam, csak hogy egy kis baj van. Most már nem vagy hozzám elég fiatal.

Megkezdik a belföldi rézbányászat fejlesztését.

A jövő év folyamán megnyitják a misztbányai rézbányát. Tizenhat kilométeres drótkötelpályát építenek, ezzel kötik össze a balmazai főüzemet a rézbányákkal.

Ugyancsak a tavassz folyamán kezdik el a sink-kohó építését, amely egyedülálló lesz Romániában.

NYERTEL.

Döcög és Pöcög fogadnak, hogy melyikük tud nagyobb hazudni.

Döcög éppen belekezd egy történetbe, mikor a füstölőpincér megáll az asztaluk előtt.

— Volt egy kávé — diktálja Döcög — és egy kávé.

— Nyertél — mondja erre Pöcög.

Jogesetek a kisipar köréből

Ha a munkaadó vállalat új tulajdonos kezébe megy át, a megtartott alkalmazott új szerződés alapján működik.

A legfőbb semmitőszék 318—1935. számú elvi döntvénye a munkügyi törvény 93-ik szakaszának értelmezésével.

Az a vállalat, amelynek az alábbi jogesetben szereplő tisztviselő az alkalmazottja volt, fuzionált egy másik hasonló működési körű vállalattal. Ez az új vállalat később újabb kézbe ment át, mert egy harmadik szakmabeli cég vásárolta meg. A kétszeri változás kapcsán természetesen a cég neve ismételtén megváltozott.

A fent említett tisztviselő a kétszeri változás alatt az évek folyamán állandóan és rendszeresen ugyanazt a munkakört töltötte be a vállalatnál, amely, — mint fentebb említettük, — többször gazdát cserélt. A második változás után az új főnök felmondott a tisztviselőnek, mire az, elfogadta a felmondást, de a fenti tényekre való hivatkozással végkielégítésének megállapításánál nemcsak annak az időnek a beszámítását kérte, amit a legutóbbi tulajdonos idején a vállalatnál töltött, hanem annak az időnek beszámítását is, amelyet a vállalat első két tulajdonosi érdekeltiségének alkalmazásában eltöltött. Ennek alapján felmondási idejének egy évben való megállapítását kívánta.

A vállalat a felmondásban levő tisztviselő kérésének teljesítését megtagadta, mire az pert indított.

A bíróságnál munkaadó azszal védekezett, hogy a munkügyi törvény 93-ik szakasza szerint a felmondási idő a szolgálati évek szerint jár, a minnek az az értelme, hogy minél tovább működik ugyanazon munkaadónál az alkalmazott; annál hosszabb felmondási idő illeti meg. Az alkalmazott jelenlegi munkaadójánál lényegesen kevesebb időt töltött, mint amennyinek megállapítását kéri, mert hiszen arra az álláspontra helyezkedik, hogy jelenlegi munkaadója számita be az előző két munkaadó alkalmazásában eltöltött működési idejét is.

Az érdekes jogi probléma a bírósági tárgyalások sorozatán keresztül egészen a legfelsőbb semmitőszékig jutott el. A legfelsőbb bíróság az ügyben elvi határozatot hozott, kimondva, hogy

a munkügyi jogviszony személyes jogviszony, azaz a munkaadó és alkalmazott között fennálló olyan jogviszony, amelynél a szerződés legfontosabb szerepét a személyek játsszák.

Ha tehát, — állapította meg a legfőbb bíróság, — a munkügyi jogviszonyban személyi változás áll elő, új szerződéses viszony kezdődik és a felmondás időtartama a munkügyi törvény 93-ik pontja alapján az új személyi helyzet szerint eltöltött szolgálati idő után állapíttatik meg.

Megállapította a legfőbb semmitőszék, hogy a felperes tisztviselő maga is elismeri a cégénél történt tulajdonosváltozásokat, tehát el kell ismernie azt is, hogy minden egyes ilyen alkalommal új szolgálati viszonyba lépett. Az a körülmény, hogy a több ízben átalakult vállalatok továbbra is ugyanabban a munkakörben működtek és az alkalmazott működési köre állandóan ugyan az maradt, nem jelenti azt, hogy a munkügyi jogviszony, amely felperes tisztviselő és az őt alkalmazó vállalatok között fennállott, áthárallott volna arra a vállalatra, amely mint a felperest alkalmazó előző vállalatnak új tulajdonosa, felperes tisztviselőnek felmondott.

Az új tulajdonos a törvények szerint jogtődnak tekintendő ugyan vagyoni jogviszonyok tekintetében az előző tulajdonosokkal szemben, de nem olyan tekintetben, mint amilyenről a munkügyi törvény rendelkezik, amely a szolgálati viszony fogalmát más elvi alapokon bírálja, és amelynek 93-ik szakasza ezek szerint az

A társadalombiztosítási törvény végrehajtási utasításának egyik intézkedése érvénytelen, mert ellenkezik a törvény szellemével

A végrehajtási utasítás 22-ik szakaszának 3-ik pontja a biztosítottakra akarja hárítani az első hét nap kezelési költségeit.

A társadalombiztosítás egységesítéséről szóló törvény 6-ik és 7-ik szakaszai értelmében a biztosítottaknak joguk van a megbetegedés első napjától kezdve a teljes meggyógyulásig orvosi segítségre, amely nem lehet más, mint ingyenes adóig, amíg a törvény nem intézkedik másképpen és amíg az a biztosított szerződéséből természetesen folyik.

Másrésről a nevezett törvény 11-ik szakaszának 2-ik bekezdése a biztosított javára még azt is megállapítja, hogy a betegség első hét napjára a munkaadó köteles teljes fizetést kiadni.

A törvénynek ezekből a rendelkezéseiből kitűnik a törvényhozó azon akarat, hogy a biztosított kórházba kerülése esetén ne szenvedjen semmi kárt és ne veszítse el még az első hét napi fizetését se, mely után a 8-ik naptól kezdve a biztosító fizeti a betegségit. (11-ik szakasz 1. pont).

A törvény ezen rendelkezésével szemben a végrehajtási utasítás 22-ik szakaszának 3-ik pontja úgy rendelkezik, hogy a biztosított betegsége

esetén, annak az első hét napra eső fizetését be kell fizetni a biztosító pénztárába, amely levonja abból a kórházi kezelés költségeit és csak a fennmaradó összeget szolgáltatja ki a biztosítottnak. Ez a szakasz, mint a törvény tételeivel ellentétes, nem állja meg a helyét és nem is bír kötelező jelleggel.

A végrehajtási utasítás ugyanis ezzel a rendelkezéssel a biztosítottat kívánja áthárítani az első hét nap kórházi kezelésének a díját, míg a törvény 6-ik és 7-ik szakasza azt félreérthetetlenül a biztosító köteleességévé teszi, a 11-ik szakasz pedig jogot ad a biztosítottnak arra, hogy az első hét napra szóló fizetését a munkaadójától teljes egészében vehesse fel.

Ennélfogva a végrehajtási utasítás ezen intézkedését nem kell figyelembe venni és bármely követelését a társadalombiztosítónak, amelyben a biztosítottnak az első hét napi kórházi kezelési költségét a munkaadótól követeli, mint a törvényes alapot nélkülözőt, nem kell teljesíteni.

A központi revíziós bizottság dönti el hogy kell-e a kereskedőknek iparendelő

Az elsőfokú iparhatóságok kötelezik a bejegyzett kereskedőket, hogy a cégjegyzésen kívül az iparhatóságnál is váltsanak ipart és fizessék le az ezzel járó illetékeket. Az iparhatóságok ezen követelése a szakkörök véleménye szerint jogtalan, minthogy a kereskedelmi bejegyzésről szóló törvény egyesítő jellegű és eldörja a kereskedők cégjegyzési kötelezettségét és sehol nem kívánja az iparigazolvány kiváltását.

E törvény utolsó szakasza érvényteleníti az előző törvény ezzel ellentétes rendelkezéseit.

A Cluj Sfatul egy ilyen esetben felelősséggel állt a Cluj városi tanácsához és ennek elutasító határozatát a helyi revíziós bizottsághoz feleltette meg. A bizottság kedvezőtlen döntését a központi revíziós bizottsághoz folyamodta fel, hol a napokban döntenek az ügyben, mely döntésnek elvi jelentősége lesz.

A román borok standardizálása.

A román borok standardizálásának szükségességéről részletes tervezetet nyújtott be a földművelésiügyi miniszteriumnak Mott Kurt, a Mott és Fla cég főnöke és a „SAVA” bortermelő és élelmiszer R. T. a főnöke, hogy lehetővé váljék a román bortermékek állandó és nagyobb mérvű exportja.

A tervezet az illetékes hatóságok figyelmét a legnagyobb mértékben felkeltette és már törtenek is lépések, hogy ez a román bortermelésre nézve igen jelentős kezdeményezés megvalósuljon.

4.

MODERNE KUCHE.

— Gestern war sich bei mir ein Dienstinneiden vom Land vorstellen.

— Warum hast du sie nicht aufgenommen?

— Sie war zu gross für unsere Küche.

evek szerint rendezi az alkalmazott szolgálati idejét.

A tisztviselőt tehát kérelmével elutasították.

Magánpanasz alapján nem lehet eljárni az árdrágítási törvény szerint.

A Romani-i törvénysszak második ssekőijának 908—1935. szám alatt hozott elvi döntvénye egy sütőiparos ellen indított árdrágítási perben.

Egy Romani-i sütőmestert feljelentett egyik vevője, mert az általa a piacon eladott kenyér be-mondott kilos súlyából 125 gramm hiányzott. A súlyhiányt vevő mindjárt a helyszínen megállapította az őrszemes rendőrrel, de elmulasztotta, hogy büntetőjegyzőkönyv felvételére jogosított hatósági közegnek is tudomására hozza az esetet és így a büntetőjegyzőkönyv mellékelése nélkül került az illetékes járásbíróhoz.

A járásbíró az eljárás alapján megállapítva, hogy a törvény 20-ik szakaszában foglalt

ELHÁRITHATATLAN AKADALY...

— Mond csak, Ficera, miért nem akarsz te Kucserával társulni?

— Azért, mert valamikor jegyben jött a feleségemmel és nem vette el.

— Ez is ok?

— Igen. Csak nem fogok egy olyan emberrel társulni, akinek több esze van, mint nekem!

Gépek és gépalkatrészek importja.

A külkereskedelmi hivatal igazgatója, Poliszu márnök utasítást adott ki, amelynek értelmében az íktató hivatal nem vehet át gépek és gépalkatrészek iránti importkérelmeket, csak abban az esetben, ha a kéresekhez mellékelve van a szóbanforgó áruk pro-forma számlája, ennek román fordítása, valamint a cégbizonyítvány. A gépek-re vonatkozólag a prospektusokat is mellékelni kell.

büntetendő eseklmény alkövetetett, a sütőiparost elmarasztalta, mire az elsőfokú ítélet ellen felelősséggel állt.

Előadta a sütőiparos, hogy a fentebb előadott eljárás nem volt szabályszerű, mert a törvény szerint csakis annak 26-ik szakaszában megjelölt hatósági személyek jegyzőkönyve, vagy feljelentése alapján van helye eljárásnak.

Magánpanasz alapján nem lehet eljárni az árdrágítási törvény szerint.

A törvény kivételes törvény és pontosan úgy magyarázandó, ahogy egyes paragrafusainak szövege szól. Miután eszerint a szöveg szerint kihágási eljárásnál csakis a 26-ik szakaszban megjelölt hatósági személyek feljelentésének van helye, a járásbíró nem ítélkezhetett ebben az ügyben jogérvényes feljelentés hiányában.

A Romani-i törvénysszak alperes sütőiparos indokolt elfogadva, a járásbíró ítéletét megsemmisítette.

Közi: Koles Sándor dr.

A munkaügyi miniszter derülátó munkanélküli statisztikája

A munkáshelyező állami hivatalok statisztikája szerint idén mindössze 20.000 munkanélküli van az országban.

Katasztrófális munkanélküliségről valóban csak a szellemi munkásoknál lehet szó

A munkaügyi miniszterium statisztikát tett közzé a romániai munkanélküliségről. A kimutatás az egyes városokban működő munkáshelyező hivatalok adatait használta fel, ezért megbízhatóságához a pontosságához, sajnos, kétség fér. Ezek a hivatalok csak azokat a munkanélkülieket tudják nyilvántartani, akik bejelentik magukat, a nem jelentkezők számáról nem tudnak támpontokat adni. Így a kimutatás hézagos, s nem ad hiú tükört a romániai munkanélküliségről. Mindenesetre ebben a formájában is használható, mert ha a számadatok nem is pontosak, de

valahogy mégis megmutatják a munkanélküliség görbáját. Öröndetes jelenség, hogy a munkanélküliek száma, ha nem is rohamosan, de évről-évre egyre esik az országban.

Érdekes, hogy az ország egyes vidékein igen nagy eltérések vannak a munkanélküliek számában. A „világjárvány” a legjobban a bányavidéken pusztít, aminek az a magyarázata, hogy a bányászok, speciális munkások lévén, nem tudnak más foglalkozási ágban elhelyezkedni.

Április: 700, május: 655, június: 646, július: 536, augusztus: 357, szeptember: 473.

Külön utána néztünk a munkaügyi felügyelőség kimutatásaiban az építőmunkások helyzetének. Az ebben a tekintetben tapasztalt számoknál semmi sem igazolja jobban az utóbbi két hónapban történt építkezési epidémiát. Míg eddig majdnem minden hónapban átlag százötven munkanélküli építőmunkás volt a városban, addig augusztusban 14-re, szeptemberben pedig 9-re szállott le a számuk. Az építőiparban tehát azt lehet mondani, megszünt a munkanélküliség. Azt nem is lehet megállapítani, hogy mennyi alkalmi és más „brancsba” tartozó munkás kapott még foglalkozást az építkezésnél.

A fővárosról csak néhány adatunk van. Áprilisban 1462, májusban 1501, júniusban 1734, augusztusban pedig 823 volt a bucurestii munkanélküliek száma.

NAGY BAJ CSAK A SZELLEMI MUNKÁSOKNÁL VAN...

A kimutatás semmi adatot nem ad az intellektuális munkanélküliségről. Igaz, hogy nem is adhat, hiszen a kenyértelen intellektuális nem tartoznak a munkáshelyező hivatalok hatáskörébe, a statisztika pedig ezeknek az adatain épült fel. Pedig, ha ennek jobban utánanézünk, olyan számok jönnek ki, amelyek nem esést, hanem egyre felfelé vezető irányt mutatnának. Számok hiányában is nyugodtan lehet ezt állítani. Évenként az ország egyetemiei és különböző főiskolái 14.000 diplomát bocsátanak utra. Hányan tudnak ezek közül elhelyezkedni? Alig egy néhány, elenyésző hányad.

A szomorú igazság az, hogy a szellemi munkanélküliek száma messze meghaladja az ipari és egyéb kézimunkások munkanélkülieinek számát. Megdöbbentő adatok kerülnek nyilvánosságra ha a kormány összeállítaná az erre vonatkozó statisztikát. S nem kell statisztika hozzá, hogy bárki laikus is megállapítsa, hogy míg a nyilván tartott kézimunkások munkanélküliek száma fokozatosan kisebbedik, addig a szellemi munkásoké állandóan felfelé tör. Az egyetemek, főiskolák évenként ezeket öntenek bele a szellemi munkanélküliek reménytelenségére kárthatott tömegbe.

Az építkezési láz jótékony hatása

Jótékony hatással volt a munkanélküliségre az ország-szerte folyó lázas, valóságilag abnormális méreteket öltött építkezés. Akinek pénze van, házat épít, nem is gondol arra, hogy ipari, vagy kereskedelmi vállalkozásokba fektesse tőkéjét; reális értéket akar. Az építkezések túltengését sok szempontból károsnak tartják, elvonja a pénzt a produktív termelésből, de bizonyos, hogy nagyban hozzájárult a munkanélküliség lenyomásához. A munkaügyi miniszterium a fokozatos esés kimutatásánál az ebből a szempontból legnehezebb hónapokat, februárt és márciust vette irányadónak, az itt tapasztalt lassu csökkenésből vonták le a kedvező megállapítást.

Ha azonban elkészítendő általában az egész országra nézve az ezévi szeptember statisztikáját, akkor még kisebb, meglepően kis számot kapna. Ez volt az építkezések rekordhónapja, bárki munkát találhatott, nemcsak az építkezési szakmunkások.

30 SZÁZALEKOS CSÖKKENÉS 1935-BEN.

Az utolsó négy év statisztikája a következő (mint fentebb is említettük, február és március az alap):

1932: 33.390 munkanélküli.
1933: 29.063 munkanélküli.
1934: 28.323 munkanélküli.
1935: 20.660 munkanélküli.

Tehát éppen ebben az évben volt a legnagyobb csökkenés, közel 30 százalékos. A számok meglehetősen alacsonyoknak tetszenek, ha számbevetésülk, hogy egy 17 millió országáról van szó, de mint előbb is mondtuk, ez csak hivatalos összeállítás, nem szerepelnek benne a be nem jelentett munkanélküliek. Valószínű azonban, hogy azok a körülmények, amelyek a kimutatott munkanélküliek számának csökkenését előidézték, éppen úgy vonatkoznak a „titkosakra” is, s az esésnek náluk is hasonló méretűnek kell lennie.

ARADON ÉS PETROSANI VIDÉKEN VAN A LEGTÖBB MUNKANÉLKÜLI.

A statisztika szerint ebben az évben — ugyancsak februárt és márciust véve alapul — a legtöbb munkanélküli Arad és Petrosani vidékén volt, a szén- és aranybányák körzetében. 4586 kimutatott munkanélküli.

Brasov és Tg. Mures vidéke 2522-vel, Ploesti és Targoviste 2022-vel, Timisoara, Resita és Anina 1996-el következnek. Legkevesebb érzi a munkanélküliséget Craiova vidéke, Oltenia. Itt mindössze 300 munkanélküli mutatott ki.

Különbő képet mutatnak a kikötővárosok számai. Ezekre nem vonatkoznak az általános feltételek, itt a hajózási állások az irányadók. Ez magyarázza a számok furcsa szökádését. Így a számok: március: 1654, április: 222, május: 859, június: 589, július: 400, augusztus: 1056. Mint látható, a munkanélküliség szempontjából alig számbejövő augusztus hónapban egyszerre feleződött a kikötővárosi munkanélküliek száma. Az előidéző ok: a román kereskedelmi hajózás ne-

héz helyzete, hála a kontingentálásnak. Az adatok Braña, Galati és Constanta összesített számai.

KEVES AZ ALKALMI MUNKA.

Ugyancsak 1935. márciusára vonatkoztatva foglalkozási ág szerint a legtöbb munkanélküli a képzés nélküli munkások közül kerül ki. Ilyenek a napezámosek, alkalmi munkások. Számuk 5534-et tesz ki. Ide tartoznak a falvakról városokba vándorló munkakeresők is, akik nem találva munkát, visszamennek helyeikbe.

A vas és fém munkások (2699), építőmunkások (2050), kémiai munkások (1600) és magántisztviselők (1567) következnek ezután.

Ciújon is ugyanez a tendencia mutatkozik a munkanélkülieknél, mint az országban. Számuk fokozatosan csökken. A legmagasabb februárban volt, a legalacsonyabb augusztusban. A két háttér közötti különbség közel 80 százalékos. Erről az évről beszélünk. Tessék itt vannak a számok: Január: 1279, február: 1511, március: 1489,

Megindultak a tanácskozások az aradi iparkamara és munkakamara között a tanonclétszám szabályozása ügyében

A munkakamara a munkanélküliséget akarja a tanonclétszám csökkentésével enyhíteni, az iparkamara az iparosok és a tanoncok érdekelt védi.

Eddig nem volt eredményük a tárgyalásoknak

Országos jelentőségű, de aradi viszonylatban különös érdekességű a tanonc-alkalmazás szabályozása. Az Astra-gyár elköltözése révén beálló ipari munkanélküliség, de a mindennapi élet egyéb jelei is arra intik a hatósági köröket, hogy az ipari munkásság létszámának túlságos elszaporodását megelőzzék és legalább is egy bizonyos időre szabályozzák a leszerződethető inasok számát.

Főként az aradi munkakamara, amely ezt a megoldást szorgalmazza, miniszteri hozzájárulás alapján igyekszik keresztülvinni az akció, egyelőre azonban nem sikerült keresztüldolnia azokat az ellentéteket, amelyek a tekintetben a kereskedelmi és iparkamara és a munkakamara között fennállanak.

Az ellentétes vélemények és érdekek összeegyeztetésével a munkaügyi miniszterium Popescu Petre munkaügyi vezérfelügyelőt bízta meg, aki nek elnöklése mellett a héten volt az első értekezlet a Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Munkakamara megbízottai között. Az előbbi intézmény részéről Pacuraru Brutus főtitkár és Reinhart Gyula, az utóbbi Kamara nevében pedig Strengar Demian Sava alelnök és Vostinar Gheorghe tagozati vezető jelentek meg.

Az iparkamara azon véleményen van, hogy az ipari pályák felé igyekvő fiatalaságot nem szabad

gátolni elhelyezkedésében, sőt bátorítani kell, hogy egészséges iparos társadalom fejlődjen ki és az ország ipara átvegye rendeltetésének megfelelő szerepét. A beszerződethető tanoncok szabályozása az ifjúság jó részét rekreáns el valamely foglalkozási ág ismeretének megszerzéséig elől és ha körülmények, lassanként mindenütt csak korlátok fogadják a dolgozni akaró fiatalokat. A munkakamara kiküldöttel viszont azt a felfogást vallották, hogy azok az inasok, akik most tanulják ki a mesterségüket, az ipari állások megfogtatkozása révén segédde avatásuk idején — munkanélküliekké válnak és ha mindjárt a munkanélküliség kenyerével ismerkednek meg, az a helyset nem lehet részükre jó tanácsadó.

Szakmánként külön-külön fogják megállapítani, hogy hány segéd után mennyi inast lehet alkalmazni és a tárgyalásokat elhalasztották. Valószínűleg 1—3 segéd mellett 1, 3—5 segéd mellett 2 tanonc lesz szerződethető.

ESKÜVŐ UTÁN.

A lakodalmi ebédén fülébe sugja asínos menyasszonya a fiatal Ficerának:

— De szeretném, ha már este lennél!
— Én is drágám!
— Miért? — Neked is szük a cipődd!

Bádoggkonjunktura Ausztriában.

Bécsből jelentik: Ausztria finom- és közép-finom bádogggyártása az elmúlt 9 hónapban a múlt évvel szemben 10 százalékkal emelkedett. Az emelkedés elsősorban a bádoggfeldolgozó ipar megnövekedett szükségletére vezethető vissza. Az utóbbi időben az üzemek kivül levő utolsó bádogggyárat is üzembe helyezték, úgy, hogy most már Ausztriában valamennyi bádogggyár dolgozik.

VALTOZAS

— Látod, Adolf, te engem azelőtt mindig királynőnek nevezted s most már nincs egy gyöngéd szavad se hozzám.

— Stimmel, de mióta a királynő nem stopolja meg a soknijaimat, nem foltozza ki az ingemet és nem vasalja meg a nadrágomat, elhatároztam, hogy inkább köztársaságban élek.

A géphajtó motorok váma.

A legfelsőbb kontingentálási bizottság határozata alapján ama motorokat, amelyek különböző gépeket és készülékeket hajtának és azokkal egybe épültek, a kontingentálás szempontjából a szóban forgó gépekre és készülékekre kiadott behozatali engedélyek alapján kell vámeljárást alá venni, a vámilletékek szempontjából azonban a motorokat külön kell illetékezní.

Ugyancsak rendelet intézkedik arról, hogy a vámhivatalokban eszentul tilos gépekre, gépalkatrészekre és gépjárművekre szóló behozatali kérvényeket iktatni, ha azokhoz nem mellékelnek pro forma számlákat, románra fordított másolatokat és cégbizonyítványokat. A gépeknél ezenkívül még ismertetőt is kell mellékelni.

SZEGÉNY BARATOM.

As a bizonyos kefekötő ivott, ahogy azt tőle a szakma megkívánja. Jóval elmúlt éjfél, amikor haza dülbögött. Felébredt a szép fényes teliholdra és így szólt:

— Szegény barátom, te csak minden hónapban egyszer vagy tele. Látod, én minden este tele vagyok.

„Egy ország nem él egyedül fővárosából” . . .

A Dimineata írja:

Néhány év óta a munkások és iparosok nagy számmal törekednek a fővárosba. Új élet illúziója bírja őket arra, hagyják el szülőfaluikat s a vidéki kisvárosokat. Nemcsak a falu mozdult meg, de az egész vidék, mert egyformán szenvednek. Böcs van kínalkozásban Bucurestiben, hol még életlehetőséget bírnak remélni. Azt is megfigyelhetjük, hogy a pénz vándorlása lépést tart a munkások vándorlásával. Akinek tőkéje van, arra törekszik, hogy ezt ingatlanba fektesse a fővárosban. Amíg vidéken néhány ház épül csupán, addig Bucurestiben az építkezés lázasan halad. A válság dacára milliárd és milliárd lejt fordítanak évről-évre erre a célra. Aranykorszakot jelent ez a munkásoknak, akik értékesíthetik munkájukat. Nemzetiégi különbség nélkül megy az áradat Bucurestibe. A kisebbségi munkások nagy számban helyezkednek el és tesznek szert így kenyérre. Egy magyar statisztika szerint Bucuresti a legnagyobb magyar város ma Romániában. Minden a decentralizáció hiányát bizonyítja. A főváros tulsok vért szív magába s az ebből eredő veszélyt mindenki látja. Egy ország nem él egyedül fővárosából s értékkel bír legeldugottabb sarka is. A földrajzi térkép minden részben egyforma kell legyen az országos politika áldása. A centralizmus tulságos ápolása okozta mindezt s mégis vannak rövidlátók, kik centralizmust akarnak. Széleskörű autonómiát kell adjunk a községeknek, városoknak és tartományoknak. Feltétlenül szükséges a decentralizáció és megfelelő várospolitika az összes tartományokban.

KÉT KIVÁNSÁG.

Leeg és Biceg együtt sétálnak az esti korán. Egysszer csak felsőhajt leeg:

— Bár annyi ezresem volna, ahány ember most itt korszózik. Akkor már csak még egy hiányságom volna.

— Micsoda?

— Hogy a sorsjeggyemmel megüssöm a főnyereményt.

A vendégipar képesítéséhez kötését követelte a sibiui szövetségi kongresszus

Allást foglaltak a női alkalmazottak indokolatlan törvényes védelme ellen, a zeneszerzői jogdíjak ügyében, a kötelező szeszmenyiség raktáron tartása ellen, az italmérési engedélyek szaporítása ellen és a községi illetékek ellen.

Szállítsák le az idegenek tartózkodási illetékét a veszendő hazai szállodaipar megmentése érdekében

A vendéglősök ardeali és banati szövetsége, miként jelentették, Sibiu tartotta meg közgyűlését, amely a szövetség központját Clujról Timisoarára helyezte át.

A közgyűlésen elhatározták, hogy továbbra is folytatják az akciót a kártyatiltalmi rendelet visszavonásáért.

Allást foglaltak a vendéglősök a munkaügyi minisztérium azon rendelete ellen is, amely szerint vendéglői vagy kávéházi helyiségben este tíz óra után női alkalmazottak nem foglalkoztathatók.

Megtárgyalták a zeneszerzői díjak ügyét. Némelyek kívánták, hogy ezeket hársítsák át a zenészekre. Megállapították azonban, hogy a törvény a vendéglőst, vagy kávést kötelezi a díjak megfizetésére, így kimondották, hogy szervezeteik, illetve a szövetség útján a zeneszerzők egyetemes békés megegyezésre igyekezzenek jutni.

Kevéselik a vendéglősök a monopolizált italok utáni százalékok és állást foglalnak a legutóbb kiadott rendelet ellen, amely a szeszmonopolitörvény 216. szakaszának rendelkezéseivel elmentmondóan megszabja, hogy minden vendéglősnek ötezer lei értékű monopolszeszt kell raktáron tartania.

Tiltakoznak a vendéglősök az italmérési engedélyek számának szaporítása ellen, mert ezzel

megélhetésüket látják veszélyeztetve és kikeltak a községi jogbérleti illetékek ellen.

Tartthatatlan a helyzet — állapították meg — külön az államnak kell fizetni, az italmérési engedély után az illetéket s az állam az italmérési jogot a községekre ruházza, amiért ezek újabb illetéket szednek.

Kivánták, hogy az idegenforgalmi hivatalba belevonják a vendéglői ipart is, hogy a szállodák megmentése érdekében mozítsák elő az idegenforgalmat és szállítsák le az idegenek tartózkodási illetékét.

Az autóbusszforgalom is hátrányára vált a szállodáknak.

Kivánták, hogy a vendéglői iparban egységsítsék a bérkérdest s a szolgálati ügyeket.

A söradót szállítsák le s így egyuttal a sörárakat is.

Az ipartörvény-tervezet súlyos intézkedéseket tartalmaz, amelyek ellen küzdeni fognak. Kivánják, hogy a vendéglői ipar a jövőben képesítéshez legyen kötve, azonban a szerzett jogokat vegyék figyelembe. A képesítést már csak azért is fontosnak tartják, mert ugyszólván a vendéglősre van bízva a vendégeinek egészsége.

Allást foglaltak végül a városi ad valorem taksa ellen azzal, hogy a szeszmonopolitörvény határozottan megtiltja, hogy a szesz italokra bármilyen külön takskákat lehessen kivetni.

Mit tartalmaz a munkaügyi miniszter újabb rendelete az idegen honosságu alkalmazottak munkavállalása ügyében

A munkaügyi minisztérium megkeresést intézett a cluj-i iparkamarához, melyben közölte az idegen alattvalók romániai elhelyezkedésének feltételeit.

A munkaügyi miniszter közli, hogy nincs akadály a elhelyezkedésnek, ha a kérdéses foglalkozási ágban belföldi munkaerő nem áll rendelkezésre s az üzemnek, vagy vállalatnak külföldi speciálístára van szüksége.

Az erre vonatkozó kérvényekben a következőket kell előadni:

1. Pontos megjelölése a munkakörnek s annak megindokolása, hogy az üzemnek miért van idegen alkalmazottra szüksége.

2. Csatolandók a speciális képzettségre vonatkozó bizonyítványok s a közigazgatási hatóság vagy rendőrség bizonyítványa, mely az országban történt tartózkodását, illetve távollét idejét igazolja.

3. Megjelölendő, mennyi időt töltöttek idegen alkalmazottak a kérdéses üzemben. Hányat cseréltek ki idők folyamán román munkásokkal és mennyi időn belül fogja a kicserélést az üzem vezetősége fogadtatítani.

5. Számszerű kimutatás a szolgálatban levő román és „strain” alkalmazottakról.

A kimutatást a román személyzet felhasználására vonatkozó törvény és életbe léptetési rendeletben előírt szabályok szerint kell elkészíteni.

Kidozták a diványt . . .

Az Epoca írja:

Az újságok megírták, hogy folyó évben több tisztviselő halt el tuberkulózisban Bucuresti hivatalaiban. Ugyanakkor többen megbetegedtek. Így egy mérnök a kataszteri hivatalban. Dobrescu főpolgármester erre elrendelte, hogy fertőtleníteni kell az összes hivatali szobákat, mintha a baj egyedül csak ez volna. A városi szentek nem tudják, hogy a betegséget a rossz táplálkozás s a meg nem felelő lakás okozza. — Egy szóval a nyomorúságos fizetés az oka minden bajnak.

AGGODALOM.

— Teringettél, nagyon aggodom a feleségem miatt. Zuhog az eső és nincs ernyője.

— Ugyan, ne epeezd magad. Bemegy egy boltba és szussz.

— Na látod, éppen ezért vagyok nyugtalan.

Kötelező iskolai

**diákegyenruhák,
önkéntesek katonai felszerelése**

a concentrációs bevonulásokra újonnan előírt egyenruhák olcsón, gyorsan és jutányosan

MARITA

egyenruha és polgári szabóságában ARAD, Str. Brancovici 5.

Mit tartalmaz Leon alminiszter most elkészült kamarai reformja

Még nyilvánosság elé sem került az új reformtörvény, máris megállapították, hogy — alkotmányellenes.

Milyen akadályok állják útját a gazdasági tanácsok létesítésének?

Bucurestii jelentés szerint elkészült a legújabb kamarai reform. Nincs intézménye az országnak, amely annyi kísérlet tárgya lett volna, mint a kamarai érdekképviseletek háromféle szakmai intézménye: a kereskedelmi-, ipari-, mezőgazdasági- és munkakamarák. A legújabb reform Leon kereskedelmi alminiszter munkája. A tervezet igyekszik a kormány intencióit és az érdekeltség kívánságait összeegyeztetni, a meglévő kamarákat nem szünteti meg, de eltörli ezek központi szövetségeit, a Kereskedelmi- és Iparkamarák, valamint a Mezőgazdasági Kamarák Központját s ezek helyébe kétféle szervet állít: egy

Országos Gazdasági Tanácsot

és tartományonként — a régi közigazgatási törvény által kijelölt székhelyekkel —

Kamarai Föderációkat,

a tartományok háromféle kamarájának regionális egységeit. Ilyen föderációk Bucurestiben, Iaşiban, Craiován, Clujon, Timisoarán, Chisinauban és Cernautiban lesznek.

Az Országos Gazdasági Tanács tagjai részben a kamarák által oda delegált kamarai tagok, részben pedig a kormány által kinevezendő gazdasági szakemberek, volt miniszterek, stb. lesznek. Az utóbbiak száma nem lehet nagyobb, mint a kamarák által kiküldöttek. Legfőbb hivatása lesz a Tanácsnak: a kormány által előterjesztendő törvényjavaslatok véleményezése.

Minden gazdasági természetű javaslat megküldendő véleményezés céljából ennek a testületnek

épen úgy, mint a Törvényhozási Tanácsnak, amelynek véleményezése nélkül ma sem kerülhet törvényjavaslat a parlament elé. A kormány nem lesz köteles mindenben alkalmazkodnia a Gazdasági Tanács álláspontjához, de a törvényhozó testületekkel és az álláspont indokolásával együtt közlendő.

Ezen a módon biztosítottak látszik az, hogy minden gazdasági és pénzügyi természetű javaslat keresztülmeny az érdekeltség véleményének retortáján s a gazdasági életet nem érhetik meglepetések, mint a múltban, amikor az ország gazdasági közvéleménye ellen hoztak törvényeket — nem egyszer a gazdasági érdekek kárára.

A kamarai reformra vonatkozó legújabb kormányjavaslat teljesen kész, a napokban kerül a Törvényhozási Tanács elé, onnan pedig a parlamenthez.

Érdekes, hogy még mielőtt a javaslat nyilvános bírálat alá kerülhetett volna, szakörökben megállapították róla, hogy

legfontosabb rendelkezéseiben alkotmányellenes.

A reformban újra kísért a kamarai intézmények egységesítésének beteg gondolata, az a terv tudnillik, hogy egyazon intézményben összpontosítsák a mezőgazdasági, a munka, valamint a kereskedelmi és iparkamarákat. A vizet és az olajat még sehol sem sikerült összekeverni és ha sikerülne is egy intézménynek tenni a háromféle kamarát, azok működése sokat nem érne sem az ipar és a kereskedelem, sem a mezőgazdaság, sem a munkaügy szempontjából.

Az alkotmány bölcs előrelátással 70-ik szakaszában úgy rendelkezik, hogy „A kereskedelmi és iparkamarák, valamint a munkaügyi és mezőgazdasági kamarák tagjai, külön kollégiumokban egyesülve egy-egy szénátort választanak kebelükből kategóriánként és választói kerületenként.” Az alkotmány tehát nem általában „hivatásos érdekképviseleti szervek”-ről, hanem külön mezőgazdasági, munka- és kereskedelmi és iparkamarákról beszél, amelyek önálló kollégiumokat ké-

peznek és ennél fogva nem olvaszthatók össze egy és azonos intézménnyé.

Talán még ennél is nagyobb akadályok állanak útjában a Gazdasági Tanács létesítésének, amely a feloszlatandó kamarai központok helyébe lépne. Ennek a Tanácsnak az lenne a feladata, hogy a pénzügyi és gazdasági természetű kormányjavaslatokat, mielőtt azok a Legfőbb Törvényhozási Tanács elé kerülnének, gazdasági szempontból vizsgálat alá vegye s azokról szakvéleményt mondjon, amely bizonyos mértékben aztán nem csak a kormányt, hanem a törvényhozást is kötné. Az alkotmány azonban nemcsak nem ismeri ezt az utját a törvények előkészítésének, de meg sem engedi, hogy akár a miniszterek, akár a törvényhozás keze megkössék sem a kezdeményezés, sem a tör-

vények tartalma, azok rendelkezései tekintetében. Ahogy a Törvényhozási Tanács létesítéséről és szerepléséről intézkedik az alkotmány, úgy kellett volna intézkednie egy Gazdasági Tanács létesítéséről is, ha ilyenek működését a kormány és a törvényhozás munkája közé akarta volna iktatni.

Ha a jelenlegi kormány mégis létesítené ilyen hatáskörrel és hivatással az új intézményt,

annak élete előreláthatólag nem tartana tovább, mint a kormány élete, mert a következő kormányok bizonyára nem tartanak tiszteltetben egy egyszerű törvény alkotmányellenes, vagy legalább is az alkotmánnyal összhangban nem álló rendelkezéseit.

Három ilyen intézmény már működött nálunk 1919-ben, 1929-ben és legutóbb 1932-ben létesítettek Gazdasági Tanácsot, amelyek azonban működésüket még papíron sem kezdték meg, gyakorlati szerepük egyáltalában nem volt, mert egyetlenegy kormány sem vette igénybe azokat. Kétségtelenül ez lenne sorsa a most létesítendő tanácsnak is, amelynek kedvéért pedig életképes és jól működő egyéb szerveket — kamarai szövetségeket — oszlatná fel az új törvény.

Adó- és illetékmérséklést kérhet a háztulajdonos, ha igazolni tudja, hogy jövedelme 25 százalékkal csökkent

Az 1935 április 1-én meghirdetett új adótörvény a házadó után járó városi és megyei pótdadót két és fél százalékkal növelte, úgy, hogy

most a házak után járó adók s pótdadók a megállapított adóalapnak 22 százalékat teszik ki.

Az 1934 április 1-én megszüntetett globáladó helyébe életbe léptetett „supra kvótát” minden egyes adózónak, minden egyes jövedelme után külön-külön, a módosító törvényben meghatározott progresszív adókulcsok alapján kell előírni. A legújabb adótörvény a suprakvóta kezdő alapját, az eddigi 20 ezer lejről 10 ezer lejre szálította le.

Az eddig adómentes házakra

újabbán kivetett 6—12 százalékos új adót negyed évi részletekben is lehet fizetni.

Ha valamely háztulajdonos illetékezett bérleti szerződésekkel igazolhatja, hogy bérjövödelme az ingatlan megállapított bérértékével szemben legalább 25 százalékkal csökkentek, ezen az alapon a házadóalapjának, valamint víz és csatornázási díjainak is leszállítását kérheti.

Ha az adózó az adótartozást az esedékességi negyedév végéig ki nem egyenlíti, úgy negyedévenként 2 százalékkal, összesen tehát 6 százalékkal lesz megterhelve.

Visszont, ha negyedévi adóját a negyedév első 45 napja alatt fizeti ki, 5 százalékos adómérséklésben részesül.

Az adóbehajtási eljárásban felmerült sérelmek ellen a sérelmet szenvedő adós 15 nap alatt, harmadik személyek pedig a kitűzött árverési határnapot egy nappal megelőzőleg is kontestációt adhatnak be.

Jön az olcsó japán áru

Bucurestii jelentés szerint Románia tokiói követe jelentette kormányának, hogy sikeres tárgyalásokat folytatott a legnagyobb japán ipari, bányászati és hajózási részvénytársaságokkal s ezek intervenciójára a japán kormány hajlandóan nyilatkozott kereskedelmi egyezményt kötni Romániával.

A megkötendő szerződést a legutóbb aláírt japán—török szerződés alapulvételével készítenék el, amely

igen nagyszámú olcsó japán árucikk számára nyitná meg az utat Romániába, amiért viszont Japán igen sok román árut venne át.

A terv megvalósulása már a legközelebbi időre várható, amikor a 17 különféle ipari, bányászati és tengerhajózási részvénytársaságot magába tömörítő és 200 millió yen alaptőkéjű legnagyobb japán tröszt elnöke és Tokió legtekintélyesebb közigazdája, Ghirasu, már a jövő héten Bucurestibe érkezik.

A tárgyalások során megbeszélnek a román—japán gazdasági kapcsolatokat alapjait, valamint a két állam közötti árucseréforralom útjába tornyosult eddigi akadályok elhárításának körülményeit.

A szerződés előkészítése körül működő személyiségek indokolása szerint Románia legfontosabb kiviteli cikke az ásványolaj és

annak termékei, amelyek azonban csak úgy bírják el az amerikai petróleummal a versenyt, ha a kivitt mennyiség ellenében Románia a világszerte legolcsóbb japán árucikkeket átvesszi.

SZEGYEN.

Mami megáll Pöszi kegye előtt és így szól:

— Már kilenc óra elmúlt és te még mindig az ágyban heverezel? Kelj fel rögtön és szedjeld magad!

— Mami, — kuszódzik Pöszi, — engedd meg, hogy itt az ágyban szedjem magam.

AUF ENGAGEMENTSUCHE.

Ferry ist auf Erholung in der Sommerfrische da sieht er, wie ein gut angezogener Herr plötzlich in die Hundehütte kriecht. Verblüfft macht er den Bauern darauf aufmerksam.

— Jo, — meint dieser seelenruhig, — das ist halt von Berufs wegen!

— — — ??? — — —

— Der Herr ist der Direktor vom Flaksirkus, da engagiert neue Kräfte!

SZEGYEN. TATAR.

A Kohn-leány az édesanyjának bálján odalép az anyjához és így szól:

— Mamám, a Spitzer tánc közben állandóan fogdos. Mit csináljak vele?

— Csak hagyd őt, Bertám. Majd megkaszorúlik. Az a pupák apád is így dőlt be annak idején.

"A tőzsde lesz az a fórum, amely előtt a gazdasági tényezők kívánalmaiknak, panaszainak kifejezést adhatnak"

Az Aradi Árutőzsde most tartotta évi közgyűlését az iparkamarában Mateescu Stefan elnöke alatt. A tőzsde tanácsa ezen a közgyűlésen terjesztette elő jelentését a tőzsde elmúlt évi tevékenységéről, amelyet Pacuraru Brutus, a tőzsde titkára olvasott fel.

Megállapítja ez a jelentés, hogy a tőzsde gabonaszálya igen tekintélyes forgalmat bonyolított le, míg az áruosztály forgalma csak most van megindulóban. Remélhető azonban, hogy idővel a nagyobb cégek mégis meghonosítják majd azt a rendszert, hogy ügyleteiket a tőzsdén bejegyezzék, ami rájuk nézve nemcsak azonnal az előnnyel jár, hogy per esetén igénybevehetik a tőzsdei választott bíróságot, de lényeges illeték-megtakarítást is jelent, mert a bélyegtvörvény értelmében a tőzsdén kötött ügyletek fél százalékos illeték alá esnek, szemben az egyéb ügyletek után fizetendő 1.4 százalékkal.

Szó van róla megint, hogy a tőzsdei törvényt módosítani fogják olyan irányban, hogy a tőzsdebírók könnyebben legyenek igénybevehető.

A tőzsde tanácsa azonban kötelességének tartja, hogy a tőzsde életrevalóságáról, létjogosultságáról addig is gondoskodik, amíg a tőzsdebírók fokozottabb működése nagyobb megerőződést tud adni az intézménynek. Ezt a célt az azal véli elérhetőnek, hogy a tőzsdéből olyan intézményt létesítsen, amely ne szorítkozzék egyszerűen a bejelentett ügyletek iktatására, hanem — a kamarához hasonlóan — a gazdasági élet érdekvédelmi szervévé váljék. Most, amikor a kamarák élén mindenütt interimár-bizottságok állanak és a kamarák választott tanácsa nem működik, alkalom és lehetőség kínálkozik arra, hogy

a tőzsdetársulat közgyűlése legyen a Kamara tanácsulása helyett az a fórum, amely előtt a gazdasági élet hivatalos képviselői kívánalmaiknak, panaszainak kifejezést adhatnak.

A mai helyzetben a tőzsde ilyen módon is rendkívül hasznos szolgálatokat tehet a gazdasági életnek. E cél megvalósítása végett ezennel a tőzsdetársulat közgyűlését nemcsak a törvényben előírt időben, októberben és márciusban fogják összehívni, hanem máskor is.

valahányszor olyan jelenség merül fel a gazdasági életben, amelynek megvitatása kívánatosnak látszik.

A tőzsde tagjaitól azt kéri a jelentés, hogy maradjanak meg a tagok sorában akkor is, ha eddig esetleg még nem élveztek reális szolgálatot az intézménytől. Amikor mozgalom indult meg Arad megmenntése érdekében, az a mozgalom zászlójára tűzte többek között azt is, hogy tartanak meg meglévő intézményeinket. Teljes joggal várhatja el a tőzsde az aradi nagyobb cégektől azt az áldozatkészséget, hogy támogassanak olyan intézményt, amely az ő javukat, az ő érdekeiket kívánja szolgálni, még akkor is, ha pillanatnyi előnyeit nem látják. Fontos közérdek, hogy át lehessen menteni a tőzsde intézményét arra az időre, amíg a gazdasági helyzet normális kialakulásának ideje elérkezik.

A jelentés ismertetése után a tőzsde elmúlt évi forgalmát, amely az előző évhez képest lényeges emelkedést mutat. Bejegyezték a gabonaszálya az 1935. évben 2823 ügyletet. Az ügyleteknek ez a tekintélyes száma 3600 vagón liszt és gabonamű forgalmát jelent, összesen 170 millió lei értékben. Az áruosztályon 24 ügyletet jegyeztek be. A tőzsdebírók hat pert tárgyalt.

A közgyűlés foglalkozott ezután a tőzsdei szakszervezet szükségessé vált módosításának kérdésével és a malomipar sérelmeivel. Örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy az oradeai itó-tábla megemmesítette azokat a kihágási jegyzőkönyveket, amiket a kincstár közgei készítettek a malomtulajdonosok ellen azon a címen, hogy a tőzsdén bejegyzett ügyletek után csak ezt a kedvezményes illetéket tartoznak fizetni és jogosan megilleti őket a bélyegtvörvény kedvezménye.

Konverziós utmutató a november 15-én esedékes részletfizetés előírásaira vonatkozólag

Az 1934. április 7-iki végleges konverziós törvény által megállapított harmadik konverziós részlet úgy a mezőgazdasági, mint a városi adók részére 1935. november 15-én esedékes.

Az esedékes részlet a városi adósságoknál azonos az előző esedékességek alkalmával fizetett részlettel. A mezőgazdasági adósságoknál az 1935. november 15-én esedékes harmadik részlet a lecsökkentett tőketartozás három százalékát teszi ki, vagyis az előző részletnél félszázalékkal többet.

A konverziós törvény végrehajtási utasításához mellékelt törlesztési táblázat szerint, a konverzió kedvezményeit elnyert mezőgazdasági és városi adók a következő részleteket kötelesek fizetni 1935. november 15-én:

PECH.

— Peck hab' ich.
— Wieso?
— Als mein Sohn noch kein Arzt war, war ich das ganze Jahr krank, und jetzt, wo mich der Doktor nichts kosten lässt, bin ich gesund wie ein Fisch.

A lecsökkentett tőketartozás összege	Fizetendő részlet mezőgazd. városi adósságok által
1000 lej	30 lej 67.22 lej
1500 "	45 " 10082 "
2000 "	60 " 13443 "
2500 "	75 " 16804 "
5000 "	150 " 33608 "
7500 "	225 " 50412 "
10000 "	300 " 67216 "
15000 "	450 " 100824 "
20000 "	600 " 134431 "
25000 "	750 " 168039 "
30000 "	900 " 201647 "
40000 "	1200 " 268863 "
50000 "	1500 " 336079 "
60000 "	1800 " 403294 "
70000 "	2100 " 470510 "
80000 "	2400 " 537726 "
90000 "	2700 " 604941 "
100000 "	3000 " 672157 "
500000 "	15000 " 3360785 "
1000000 "	30000 " 6721571 "

Ezen felül a tőkeösszeg arányában emelkedik az esedékes részlet összege.

Megint bezárták a timisoarai tanonciskolákat

Jelentettük már, hogy Timisoara város vezetősége azt az álláspontot képviseli, hogy az állam a városban különböző illetékek címén mintegy négy milliót szed be évente a tanonciskolák fenntartására, amelyek a munkügyi minisztérium hatáskörébe is tartoznak.

Ezért a város nem volt töbe hajlandó a tanonciskolákról gondoskodni a ezévi költségvetésébe nem is vette fel az erre szóló összegeket. Így a beiratásokat is csak nagykorúkn tartották meg, akkor, amikor a munkügyi minisztérium egy távirata érkezett, amely szerint a minisztérium hajlandó pénzbeli hozzájárulást adni.

A beiratásokat végre megtartották, meg is kezdődtek az előadások a erre megérkezett a minisztérium átirata, amelyet az már a táviratban is jelezett. Csakhogy az átirat csalódást okozott. Az átirat ugyanis nem említi határozott összeget, sőt határozott kijelentéseket sem tartalmaz. Hanem csak a minisztérium jóindulatát helyezi kilátásba.

A város nem elégedett meg a jóindulattal és — újból levette a kezét a tanonciskolákról. Így ezekben megint csak szünetel az előadás.

Az iparosmesterek most azt kérdik, kit fognak megbüntetni azért, hogy a tanoncok nem járhatnak iskolába? Ugyanis, eddig, ha valamelyik tanonc egyszer-kétszer elküldte az iskolát, a mestertől mingyárt megbüntették. Hatszáz lei pénzbírsággal sújtották.

Háromezer tanonc maradt most tanonciskola nélkül.

OSTOBA KERDES.

Egy ismeretlen festőművészkes beállit. egy gazdag mügyüjtö. A könyhába nyit be, ahol a müvész feleségét éppen mosás közben találja.

— Itthon van a müvész ur?
— Az asszony nem felel, dühösen tovább mos.
— Kérem szépen, a müvész ur itthon van?
— Az asszony türelmetlenül rákiabál:
— Ostoba kérdés! Hát nem látja, hogy mosom az ingét!

Nehézségek Timisoarán az új tanoncotthon építkezése körül:

A város első kerületében a postával szemben a nyáron megkezdtek az új tanoncotthon építését. Az épületet három emeletre tervezték. Néhány hét előtt egy alkalommal az építkezés már megakadt, mert akkor nem utalták ki az építés folytatásához szükséges pénzt.

Most újabb nehézségek állottak be. A városi mérnökséghez még mindig nem terjesztették be a szükséges tervek és a város ideiglenes bizottsága — miként arról beszámoltunk — felelőstöltött Doliner Mihail bucarestii építész, aki az építési munkát vezeti, hogy a tervek terjesztése be, mert különben a város nem engedí meg a továbbépítést. Doliner erre beterjesztett néhány tervet, amelyet azonban a városi mérnökség, mint elégtelent visszautasított.

Doliner most beadványt intézett a városi mérnökséghez, melyben közli, hogy az építési tervek a munkügyi minisztérium építészeti osztálya dolgozta ki, azért tehát a tervek és a szükséges számításokat a város onnan kérje be.

ENTSCHIEDEN ZU WEIT.

Ein junges Mädchen machte mit einem Führer eine Gebirgstour. Nachdem sie sich sehr gut unterhalten hatten und auf dem Gipfel des Berges angekommen waren, liess sich das Mädchen von dem Führer küssen.

— Wir sind entschieden zu weit gegangen, — meinte das Mädchen ernüchtert.

— Jawohl, — sagte der Führer, — doch hast du mich nicht geküsst.

FŐ A SZOLIDSÁG.

Iceg és Biceg a vonaton utaznak. Iceg azt ajánlja, hogy kártyázzanak, mire Biceg előhúzza a zsebéből egy csomag piszkos, agyonjátzott kártyát.

— Ejnye, — mondja Iceg, — nem guztusabb új, tiszta kártyákkal játszani, mint ezzel a régi, mocskos paklival?

— Új kártyákkal, — szól Biceg ijedten — hát mi vagyok én, egy hazárdör?

Hajmosó

és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olesón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.

volt Dengi-ház.

Miniszteri rendelet biztosítja a kéményseprő mesterek szerzett jogait

Az új ipartörvény életbe lépéséig a kéményseprőmesterekre a régi magyar ipartörvény vonatkozik. — Adóikat azonban a helyi pénzügyi törvények szerint fizetik.

A Monitorul Oficial 1935. évi október hó 26-án megjelent 246-ik számában az ipari és kereskedelemügyi minisztérium f. é. október hó 22-én kelt 65.512 számú rendeletét közli, amely szerint a kerületi kéményseprő mesterek, akik az 1884-ik évi XVII. törvények alapján kibocsátott ipar engedéllyel rendelkeznek, az új ipartörvény életbe lépéséig továbbra is megőrzik ezen törvényből eredő jogukat és kötelezettségeiket, azonban csak a kéményseprő ipar technikai és mester-ségbeli feltételeire vonatkozóan, míg adózásuk szempontjából a helybeli pénzügyi törvények a mérvadóak.

★

AHUN VAN NI.

Pemoténé új eselédet vess föl. Egy jámbor, romlatlan falusi teremtet. A nagyságos asszony este, lefekvés előtt megkérdezi tőle:

— Mondja, fiam, kikécsitette a piszámot?

A lány egy egészen más tárgyra mutatva így szól:

— Ahun van ni, az ágy alatt.

★

EZT MEGPRÓBALHATOM ÉN IS.

Kucserának szaggatás áll a lábába és elmegy a doktorhoz, hogy írjon neki valami orvosságot.

— Erre nem kell orvosság, — mondja neki a doktor, — ha nekem ilyen szaggatásom van, megmasszíroztatom a feleségemmel és elmúlik.

— Ezt megpróbálhatom én is, — feleli Kucsera, — mikor ér rá a kedves feleségem?

★

Csak a tengerentúli államokban emelkedik az aranykészlet.

A Népszövetség számösszehasonlító közlönyének október havi kimutatása szerint a világ aranykészlete (Szovjetországot nem számítva), amely 1935 február végétől május végéig 400 millió dollárral csökkent, szept. 30-ig 300 millióval emelkedett, úgyhogy 40 millió dollárral volt nagyobb, mint 1934 végén.

1934. december és 1935. szeptember vége között az aranykészletek az alábbi államokban csökkentek: Franciaországban 389 millió, Hollandiában 129 millió, Svájcban 103 millió, Olaszországban 82 millió és Holland-Indiában 18 millió dollárral.

Az említett öt államban összesen 720 millió dollárral csökkent az aranykészlet.

Az aranykészlet emelkedett az Egyesült Államokban 668 millió, Kanadában 55 millió, a dél-afrikai Unióban 18 millió, Japánban 14 millió és Norvégiában 14 millió dollárral. Az említett államokban összesen 769 millió dollárral emelkedett az aranykészlet.

A többi országokban az aranykészlet csak jelentéktelen emelkedést, vagy csökkenést mutat.

★

November elsőjével minden lakbérleti kötelezettség megszűnik.

November elsején a bérleti viszonyok tárgyában addig érvényben állott kivételes törvényi rendelkezések hatályukat veszítik. Ennek következtében tehát az eddig a törvény meghosszabbítását kedvezményét élvező bérlők és ezek között első sorban a köztisztviselők és köznyugdíjasok, az általuk eddig a törvény rendelkezéseinek megfelelően bérben birt lakásokat a városi szabályrendelet által megszabott határidőn belül kiüríteni és a tulajdonosnak átadni tartoznak.

Ha a bérlők ennek a kötelezettségnek eleget nem tesznek, a tulajdonosok nem élhetnek az önbirtoklás jogával, hanem bérbe kell adni a lakástól kiköltöztetéséért a városi járástöréságnél pert tartoznak indítani és csak annak jogerős ítélete alapján lakoltathatják ki ellenesegülő bérlőket.

A tulajdonosok és a bérlők jogviszonyait most már tehát csak az általános magánjog és annak keretében a városi lakásbérleti szabályrendelet rendelkezései szabályozzák.

Nem panama és nem is visszaélés, de azért kissé mégis furcsa...

Egymillió lejjel került többbe a múlt évben a brailai betegsegélyzőnél az adminisztráció, mint a beteg...

Kétmillió 907 ezer lejt fordított a múlt évben a brailai munkásbiztosító gyógyszerre, táppénzre és egyéb cimen a betegre, míg az igazgatás, tisztviselői fizetési státusz, kiszállási napidíj és szűkösen fizetett orvosok díja hárommillió 727 ezer 340 lejt tett ki.

Szinte odafejlődött már a deleg, hogy nem a betegért, hanem az adminisztrációért működik ez az intézmény...

Nem panama, nem visszaélés, nem lopás, csalás, vagy alkuszás, még csak nem is devizaváltás. Sajnos, egészen szabályszerű és talán még törvényes dolog is, amit a brailai munkásbiztosító-ról olvasunk egy fővárosi lapban. Még csak azt sem kutatjuk, vajon nálunk is hasonlóképpen történnek a dolgok. Megelégszünk azzal, hogy a mi Brailában szabályszerű, az nálunk sem lehet törvénytelen. Ami Brailában megengedett, azt nálunk is szabad gyakorolni.

A brailai munkásbiztosítópénztárról azt fedezte fel egy újságíró, hogy ott a múlt évben 8 millió 412 ezer 400 lejt érkezett vissza a központtól, azzal a céllal, hogy a helyi munkásbiztosítópénztárnál gazdálkodjanak az összeggel. Ezt úgy kell érteni, aki talán nem tudná, hogy a befizetett munkásbiztosítási járulékokból hatvan százalékot megtart a központ a nyugdíjakra, az országos kiadásokra, viszont negyven százalékot visszaküld azért, hogy abból fedezzék a helyi szűkeket. Ezt a pénzt asztán részben kiadják orvosi honoráriumra is, többek között kórház fenntartására, gyógyszerre, betegsegélyezésre. Ami marad, azt tartalékolják.

A brailai munkásbiztosító, ahol huszonegyezer tag van nyilvántartva, mint pontos fizető, a visszaküldött összegből 2 millió 907 ezer lejt fordított a betegnek gyógyszerre és táppénzzel való ellátására, fertőtlenítésre, járványok esetén elköltetésre, egyezéssel ez volt az összeg, amit a beteg közvetlenül visszakaptak, amivel a betegeket támogatták. Ezzel szemben közel egy millióval több — 3 millió 727 ezer 340 lejt — az az összeg, amibe a munkásbiztosító igazgatása, a tisztviselői fizetési státusz, a kiszállások miatti

napidíj, továbbá, amit a szűkösen díjazott orvosok fizetése kitett...

Egymillióval többbe került az adminisztráció, az igazgatás, mint a lényeg, mint az, amit adminisztráltak, mint a beteg. Még ha feltételezzük azt, hogy az orvosi honoráriumok egy millióra rúgtak, ami kissé vérmes elgondolás, még akkor is ugyanannyiba került csupán az igazgatás, mint maga a biztosított.

Ismételjük, itt nem amiatt panaszkodunk, hogy közpénzeket tulajdonítottak el, hogy közpénzeket herdtáltak el, hogy fontos munkásérdekeket sértettek meg, hogy bármilyen szabálytalanság történt. Ami igen fájó ebben a dologban, az az, hogy ez mind rendes, szabályszerű és megengedett, egyáltalán nem vitatható becsületesség. Hogy mindez akár nálunk is megtörténhet, mint ahogyan Brailában megtörtént és senki sem emelhet szót ellene.

Megtörténhet és mint legtitesegebb eljárás kell tudomásul vennünk, hogy a munkásbiztosításnál például a beteg, vagy ápoló, vagy a segélyre szoruló, aki a díjakat kiizzadja és aki miatt az egészet intézményesítették, szinte másodrangú szerepet játszik. Főlébe kerül az egész intézmény céljának az igazgatás és a tisztviselői napidíj.

Semmi panaszkodnivalónk nincsen, hiszen rendben vannak a könyvek, ami nem is csoda, annyi pénzért. De talán szabad mégis azt mondanunk, hogy: az Istenért, tessék gondolni a betegre is, nemcsak az irodára! Nem gondolják, hogy a beteg is valaki a munkásbiztosító életében, nemcsak az iroda és az igazgatás?

„Az eke a legdrágább szerszámunk”...

Az Argus írja:

Román testvér! Amint tudod, mezőgazdasági állam vagyunk, 15 millió lélek él az eke munkájából az országban. Az eke legdrágább szerszámunk, hiszen a barázdák mélyétől függ boldogulásunk. Szerencsétlenségünkre néhány év óta más dolgokkal foglalkozunk, melyek elvonják a figyelmet az ekeszervától. Így történt, hogy meggyöngyült az eke ereje s alig szántunk vele arannyira. „Ha Isten áldást ad, így is lesz termés” — vigasztaljuk magunkat. Földünk astán holt érték marad, melyen csak rossz termést aratás. A világ kikacag, mert csak 600—800 kilogramm termést mutatunk fel hektáronként s ez is oly silány, hogy takarmány célra vásárolják a külföldi piacokon. Ebben az évben az ország különböző területeiről beküldött 168 próbát analízálva következő volt az eredmény: 14 próbánál 10 százalék volt a szemét, 10 próbánál 15 százalék, 15 próbánál 20—35 százalék, 3 próbánál 40—50 százalék, 2 próbánál 65 százalék. A próbák együttes részénél tehát tíz százaléknál több volt a szemét. Micsoda gazdálkodás ez román testvér! Másik oldalon a szárazság pusztított. — Tudósaink azt állítják, hogy száz év közül csupán 15 esztendő eős országunkban, a többi években szárazság pusztítja vetéseinket. Mindig el kell készülni tehát a szárazság elleni védekezésre, mit csak ősi mély szántással lehet elérni. Ne törődjetez tehát azzal, ami mérsékreli a figyelmet és szántások fel azt a sok millió hektár földet, annál valószínűbb, hogy oly kincset ásol ki onnan, ami eddig soha nem került napvilágra. Ebben a szűs földben van az erő. Ugy terem ebben a termény, mintha a vetés kövér kertben történt volna. Eleget aludt már ez a föld, elég volt a gondatlanságból és szemétből. Az is-

ten földet, szarvasmarhát és szákot adott, hogy töltsd meg két kezed munkájának eredményével. Ha a szák telve van, akkor a pénzünk is erős, könnyen és sokat vásárolhatunk vele, gyapotot, vasat, mezőgazdasági gépet, mindazt, amire szükségünk van. Fel tehát az ekék mellé! Az eke szarvánál van helyed és életed! Szánta mélyen, román testvér!

NAGY ISTEN!

Cinaga megnősül és a felesége mindjárt az első éjjel, amint levethetik, aludni is letess valamit, hátulról is letess valamit, asztán a szájába nyúl, kivesszi a fogait és egy pohár vízbe teszi. Cinaga kellenlenül nézi ezt a műveletet. Az asszony egyszerre csak köhögni kezd és így szól:

— Valami a hamis torkomba került.

— Nagy Isten, — kiált fel a szegény férj, — hamis torkod is van?

BAJ.

János gasda összevert arccal érkezik a hore-mába.

— Kérdnek meg mi léte a képt? — kérdik tőle.

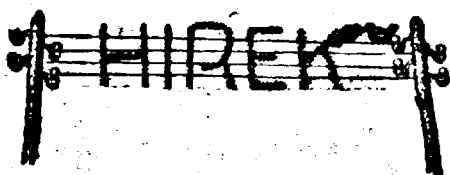
— A Riska takomammal volt bajom.

— Osz mi vót?

— Hát az vót, hogy fejés közben folyton csapkodott.

— Nono, azt más téhen is megteszi.

— Igen ám, de én téglát kötöttem a farkára.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetési négyzetcentiméterenként 4 lej. Híves hirdetéseknek árcedény.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration Arad, Caminul Industrialor — Iparos Otthon.

== Megyei malmok lisztilletéke. Az aradi pénzügyigazgatóságra most érkezett meg a Monitorul Oficial azon száma, amely a malmokra nézve tartalmaz intézkedéseket. Eszerint a kereskedelmi malmok 0.90 lejt fizetnek a liszt kilogramja után, míg a parasztmalmok a hengerzések folyómétere után évi 4000 lejt. Ugyancsak a hivatalos lap közli azoknak az aradmegyei malmoknak névsorát, amelyek 0.25 lej különkénti lisztilletéket fizetnek. Ezek a malmok a következők: Szabados Nadlac, Scherer Pecica, Moleriu Ioan Granicor, Tóth és Bacila Rovine, Selean Lazar Ineu, Trisch testvérek Sepreus, Sidolt Stefan Gutenbrunn, Fachelmann Adalbert Sannmartin.

SAJNOS, NEM.

Pöcög panaszkodik Döcögnek.

— Képzeld csak a pechemet. Tegnap vettem azaz szivart és ma eltűnt az orvos a szivartól.
— Na és nem lehet kicserélni?
— Sajnos, nem. Már husz év óta hási orvosunk.

== November 1-ig fizethetők az autódók. Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy az ideérkezett miniszteri rendelet alapján az autódókat november elsejéig lehet kifizetni. Ezt a határidőt a pénzügyminisztérium kedvezmény képpen adta mindazoknak, akik még nem fizették ki esedékes adójukat.

MIT JELENT EZ?

Egy utazó végignézi, amint az egyik társa egy tres papírlapot tesz borítékba és azt a feleségének címezve lezárja.

— Te, Samu, mit jelent ez?
— Azt jelenti, hogy mielőtt elutaztam, összevettem a feleségemmel és most nem vagyunk beszélő viszonyban.

BOKAFICAM

Irtá: Bodor Pál.

Fekszem a rekamién. Ballábamon hidegvizes borogatás. Csengetnek. A Lajos jött.

— Hallottam, hogy valami baleset ért — mondja részvétellel — hát feljöttem. Meséld, mi történt?

Harminceszor meséltem el eddig kedves látogatóimnak balesetem történetét, kissé unom már. Most mesélem harmincegyedszer.

— Hát az ugy volt, kérék, hogy megyek az uccán, egyszerre csak: krrcs! — a bal bokám nagyot reccsent. Arcom eltorzult a fájdalomtól és végigvágódtam a járdán. A közönség eleinte csak lassan gyülekezett, de végül elég jó házam lett, lehettek vagy ötszázan. Rendőr is jött, telefonosított a mentőknek, akik haza hoztak. Most itt fekszem kiterítve, a bokám kék, mint a kökény és dagadt, mint a lopótök.

— Mivel borogatom?

— Hideg vízzel. Orvosi rendeletre.

— Bokaficamra hideg borogatás? Azonnal távolítsd el, főzess kamillateát és azzal borogasd, amilyen forrón csak kibírod.

Tiltakozni akarok, de Lajos ellentmondást nem tűrve, kimegy a konyhába, megfőzi a kamillateát és sajátkezűleg teszi a lábamra. Ordítok a fájdalomtól. Amint javában ordítok, csengetnek. Itt az Ottó néni.

— Jóságos éz — rémülődzik — mi történt veled?

— Szabad a pecicai kenyeret Aradon árusítani. Az aradi sütőiparosok szindikátusa — mint már ismeretes, — beadványt intézett a város vezetőségéhez és azt kérte, hogy tiltsa meg a város az idegen kenyérrárosok árusítási jogát. A beadvány természetesen a pecicai kenyér forgalomba hozói ellen irányult. Most tárgyalta a városvezetőség a kérelmet, ahhoz azonban nem járult hozzá. A pecicai kenyér — a hivatalos megállapítás szerint — annyira meghonosodott Aradon, valamint olyan minőségű, hogy eltávolítása nem látszik kívánatosnak.

MODERN MATKASAG.

Kohn éjjelkor bemegy az egyik lakásba és ott látja Grün, aki javában szórakozik egy táncosnővel.

— Te, Grün, — mondja neki — holnap van az esküvőd és te itt szórakozol?

— Hát mit csináljak? — kérdezi Grün.

— Legalább menj át a másik lakásba, akkor együtt lehetsz a menyasszonyoddal.

== Saját termésű borok eladási engedélye. A sajáttermésű borok eladására nézve megjelent rendelet a következőket közli: 50 literen felüli eladásnál nem kell semmiféle formalitás, ha valaki literenként akarja eladni anélkül, hogy az eladott mennyiséget az eladás helyén fogyasztának el, mindössze csak brevetet kell váltani, amelynek évi taxája 1000—1300 lei. Akik ötven literen aluli bormennyiséget adnak el, azoknak nincs szükségük a brevetre.

NE IS KÉRDEZD.

Kohn és Grün találkoznak.

— Szervusz, — mondja Grün, — mit csinálsz a kedves nejed?

— Frag nicht, — feleli Kohn bosszusan, — der einzige Reiz, den sie noch hat, ist der Hustenreiz.

— So? Der Charme ist fort?

— Ja, den Scharm hat sie in der Elektrischen steh'n gelassen.

EJFÉL UTAN.

András gazda már délután ötkor lement a kocsmába és éjjel is elmúlt már, de még mindig nem jött haza.

Felesége és fia izgatottan lesik az ablakból, míg végre a gyerek boldogan felkiált:

— Gyön már ideapám!

— Melyik oldalon látod, hogy gyön?

— Mind a kettőn.

Elmeséltem neki is. Harmincketteszer.

— Mutasd!

Ellenkezni akarok, de Ottó néni szeretettel ráförmöd, hogy fogjam be a számát. Lecibálja a borogatást és hüvelykujját beledöfi a daganat közepebe.

— Fáj ez?

Ordítok, mint akit elevenen nyuznak, Ottó néni megnyugtat:

— Ez nemcsak bokoficam, ez izomszakadás is. Minimum négy hétig fekdüdnöd kell vele. Mivel borogatom?

— Forró kamillateával.

— Meg vagy örülve? Azonnal hozass lenmaglisztet, tedd bele egy vászonzacskóba, a zacskót jégbe kell hűteni és rátenni a bokára. És ami a fő: a láb alá legalább öt párnát kell rakni, hogy a boka jó magasan legyen.

Tiltakozó szavaim mitsem használnak, mozdulni nem bírok. Ottó néni személyesen rakja rám a jégbe hűtött lenmaglisztes zacskót. Akkorát ordítok, hogy két pár cipőm leesik a könyvszekrény tetejéről. Csengetnek. Dénes Karcsi jött. Neki is el kell mesélni. Karcsi letépi a lenmaglisztet, két trampli marka közé szorítja a bokámat és elkezd forgatni.

— Fáj ez?

Bömbölök. Bokám most már olyan, mint egy uradalmi fajdinnye.

— Barátom — mondja Karcsi — ez kulesont-repedés és inzsalagtokgyulladás. Nem kell megijedni, tíz hétig fekszel vele, aztán veszel két mankót és azzal akár táncolhatsz is. Egyelőre boro-

INDOKOLAS.

A főnök belép az irodába és bosszankodva rá szól a gépirónőre:

— Hogy van az, kisasszony, hogy amikor én bejövök, maga sohase dolgozik?

— Mert gummisarku cipőt tetszik viselni.

— Az aranyvásárlási tilalom. A devizakorlátozások életbeléptetésével egyidejűleg a kormány megtiltotta az arany szabad forgalmát. Nyersanyagot kizárólag a Banca Nationala vásárolhat, másnak az árut vételre felajánlani nem szabad. A Banca Nationala most felelevenítette ezt a tilalmat és körlevelet küldött a bányákhoz, amelyben felhívja figyelmüket a törvényerejű kormányintézkedésre a közli, hogy a kihágás elkövetői ellen a legszigorúbban el fognak járni.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că coizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ez uton közli a tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

Ig grupa I. csoportban: Vad. lui Vendelin Mihajlovits Vendelné 796.

In grupa II. csoportban: Stefan Liszt István 885.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 și 15 din statutul calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează înainte de timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatische megszűnik, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa „A” csoportban: 865. Vad. lui Ludovic öz. Fosztó Lajosné.

In Grupa B) Csoportban: 880 Stefan Juța István.

gasd essigsauere Tonerdével és lógasd le a lábad a földre, hogy a boka jó mélyen legyen.

Földig huzzza a bokámat, sikítok. Csengetnek. Révész Lili jön, virággal.

— Na, maga rossz fiu, mi történt?

Elmesélem. Lilinek felragyog az arca:

— Sinbe kell tenni. Van két ruhaakasztója?

Sajnos, van. Lili megragadja a lábomat és spárgával szorosan két ruhaakasztó közé köti.

Elájulok. Mire magamhoz térek, Tóni bácsi ül mellettem. Tóni bácsi a család büszkesége. Két méter magas, nehézsúlyu amatőr birkózó.

— Mi van veled?

Elmesélem, harmincötödször.

— Mivel borogatom?

Nem merem megmondani neki, hogy ruhaakasztóval, mert félek, hogy lecibálja és mást tesz rá.

— Nincs rajta semmi — dadogtam félénken — ennek csak nyugalom kell és pihenés.

Tóni bácsi feláll, leveti a kabátját, hónom alá nyúl, felemel a levegőbe, aztán talpra állít a padlón, de úgy, hogy a fájós bokám csak úgy nyekken.

— Tóni bácsi, — ordítok kinomban — mit csinál.

— Ha fekszel, — feleli jóságosan — sohase fog meggyógyulni a lábad. Járkálni kell vele, nehogy megpuhvásodjon.

Magamhoz vettem revolveremet. Ha még egy látogató jön, keresztüllövöm.